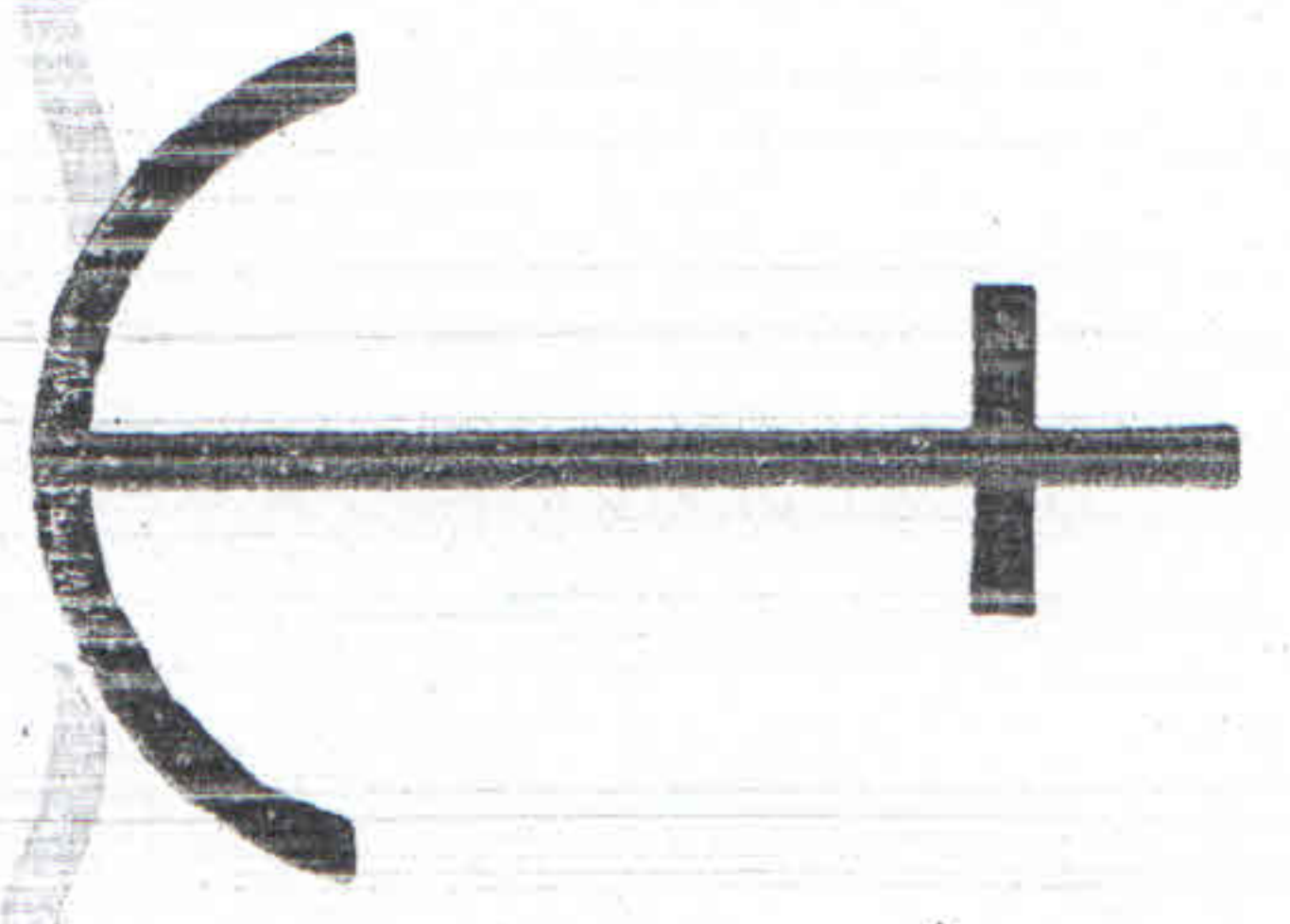

61.20

MITROPOLIA BĂNŢĂNTULUI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI
TIMIŞOAREI ŞI CARANSEBEŞULUI
ŞI A EPISCOPIEI ARADULUI

4-6

1970

ANUL XX

PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA MIRUIRE

de: Arhim. TIMOTEI SEVICIU

După cum îndeobște se cunoaște, miruirea credincioșilor este una dintre practicile cele mai uzitate în Biserica Ortodoxă. Mai puțin reglementată însă de norme tipiconale scrise, ea înregistrează diferențe ce suscită o studiere mai amănunțită pentru a da posibilitatea unei uniformizări. În paginile de față nu ne vom opri asupra temeiurilor biblice și dogmatice sau dezvoltării istorice a ritualului, ci asupra unei sume de indicații practice care îl reglementează.

Înainte de toate se impune distincția, de altfel respectată, între miruirea propriei zisă adică ungerea cu Sfântul și Marele Mir și ungerea cu untdelemn binecuvântat la taina Sfântului Botez și a Sfântului Maslu, la slujba Litiei precum și la diferite ierurgii. Fiecare dintre ele au obiectul determinat, materia statornicită, timpul, modalitatea și formula administrării aparte.¹

Ceea ce preocupă acum e miruirea în cea de-a doua accepțiune, mai generală, și care obișnuit am designa-o sub denumirea de „ungere”.

Ungerea ca atare cu untdelemn a îmbrăcat încă din vechime și chiar în afara cultului, forme diferite, potrivit scopului urmărit. De exemplu uleiul se folosea ca balsam pentru cei bolnavi, ca tonic pentru cei sănătoși, mai ales pentru cei ce se pregăteau să realizeze anumite performanțe fizice, ca aromant atât pentru cei vii, cât și pentru cei morți. Desigur largă utilizare și-a găsit corespondența și în viața cultică, ungerea cu untdelemn fiind însăși icoana milei dumnezeiești, mijlocul prin care se confirmă primirea cuiva în comuniunea lui Dumnezeu prin mulțimea darurilor cerești sau care aducea sănătate trupescă și sufletească.² Formu-

lele cu care ungerea este însoțită la slujba Botezului sînt concludente în această privință.³ Ungerea cu untdelemn deci, devine în Biserică semnul văzut al împărtășirii Harului Duhului Sfînt (I Imp. 10, 1, 8; 16, 13).

Din cadrul general al problemei se poate observa că ungerea cu untdelemn avînd felurite scopuri și foloase, ritualul însuși poartă pecetea specifică fiecăruia din acestea. Astfel dacă ungerea principalelor părți ale corpului la slujba Sfîntului Maslu e legată de roștul tîmăduitor al acestuia (cf. Iacob 5, 14), ungerea doar a frunții amintește mai mult ceremonia consacării celor aleși în Vechiul Testament (Exod 40, 13—5). „Miruirea împăr-tășește în general binecuvîntare și ale binefaceri, corespunderă măsurii în care cererile și intențiile credincioșilor sînt susținute de credință și de vrednicie personală.⁴ El nu dă cu necesitate harul vindecării însoțit de al iertării păcatelor, ca ungerea cu untdelemn binecuvîntat, în Taina Sfîntului Maslu, nici desigur pe acela al întăririi și sporirii în viața duhovnicească, așa ca Taina ungerii cu Sfîntul și Marele Mir.⁵ „Miruirea” sau „miruirea” în înțelesul ungerii cu untdelemn binecuvîntat trebuie să urmeze așadar un ritual bine precizat.

Materia actului este exclusiv untdelemnul, de predicție cel de măslein folosit în Orient și totodată pentru simbolismul său, măslinele fiind simbolul păcii.⁶ Este obișnuit și cel de floarea soarelui, simbolismul plantei la fel avînd o înaltă valoare, aceea a creștinului care privește mereu la Hristos, soarele dreptății.⁷ Cu privire la consacrare, precum lasă să se întrevadă rînduiala surteii ceremonii a miruitului, untdelemnul este sfințit printr-o rugăciune specială; caracterul de element sfințit și puterea binefăcătoare sînt conferite în concepția credincioșilor de raportul său cu un obiect sfințit, cu care vine în atingere.⁸ De aceea adevăratul untdelemn pentru „miruire” îl reprezintă acela care arde în candelarele de la icoanele din biserici.⁹ Toți s-a generalizat obiceiul, de altfel și recomandat, ca toți credincioșii să fie unși cu untdelemn sfințit la slujba Litiei sau a Sfîntului Maslu de obște.¹⁰ Acest untdelemn se și îndrumă a fi pus în candelă,¹¹ iar pe alocuri se obișnuiește într-un vas special ce se așează înșingă o icoană.

³ *Aghiazmatar* ...? p. 35.

⁴ Pr. prof. Petre Viintilescu, *Miruirea*, în „*Studii Teologice*”, an V (9—10), 1953, p. 652.

⁵ *Ibidem*.

⁶ cf. Pr. Victor Aga, o.c., p. 226; Prof. dr. V. Gheorghiu, o.c., p. 10.

⁷ cf. *Ibidem*, o.c., p. 117.

⁸ Pr. prof. Petre Viintilescu, o.c., pp. 653—654.

⁹ *Ibidem*, o.c., p. 654.

¹⁰ *Ibidem*, o.c., pp. 654—656.

¹¹ Învățătura de credință creștină ortodoxă, București, 1952, p. 308; *Liturgier*, București 1956, p. 47.

¹ *Aghiazmatar* cuprinzînd slujbe, rînduiele și rugăciuni ce se săvîrșesc de preot la diferite împrejurări din viața creștinilor, București, 1950, pp. 34—35, 102, 113, 120, 214; Slujba sfințirii bisericii, București 1938, pp. 38—39, 59 sq.

² Pr. Victor Aga, Simbologia biblică și creștină, *dicționar enciclopedic*, Timisoara 1935, p. 343 sq.; J. Betz, Onction des malades, în *Encyclopedie de la foi*, tom. III, Paris 1966, p. 229; Pr. prof. dr. Vasile Gheorghiu, *Miruirea Domnului nostru Iisus Hristos, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”* an XXXIV (1—2) 1958, p. 10 sq.; F. Cabrol, *Huile in Diction. d'archéologie chrétienne et de liturgie*, t. VI, p. 2, col. 2778 sq.; Dr. V. Mitrofanovici, *Prelegeri academice despre Liturgia Bisericii dreptcredincioase răsăritene*, 1909, p. 222.

Privitor la timpul săvârșirii menționăm că în multe parohii se practică ungerea, dacă nu la toate slujbele publice, cel puțin la sfânta liturghie.¹² Această frecvență se poate pune eventual în legătură cu o variantă a „miruitului” numită în limba bisericesc, „Miruri”, care provin din untdelemnul ce se arde în candelile de la anumite icoane și se împart de regulă după rugăciunile pentru cereri speciale, comune ori particulare, așa cum sînt acatistele și paraclisese.¹³ În realitate ceremonia ungerii a fost acceptată numai în legătură cu sărbătorile domnești care prin natura lor comemorează evenimente însemnate ale operei divine din istoria mîntuirii, precum și în legătură cu sărbătorile de pomenire ale sfinților mari, îndeosebi a celor care au avut darul vindecărilor și¹⁴ au fost adevărați „purători de miruri”. S-a extins însă mai apoi și la sărbătorile sfinților mai mici.¹⁵

Ca orientare deci pentru zilele în care se face ungerea cu untdelemn sfințit servește însăși slujba litiei, urmată apoi de utrenie cu polieleu și așezarea icoanei respective la locul potrivit. Intervin însă pe alocuri diferențe privind însăși momentul „miruirii” ca urmare a orarului și chiar modului de săvârșire a slujbei.

Astfel, cînd vecernia se oficiază singură, ungerea se face la sfîrșit, adică după litie.¹⁶ Cînd se face slujba priveghierii, ea se amîină în mod firesc la sfîrșitul acesteia. Cînd slujba utreniei se săvârșește aparte, ungerea se face de asemenea la sfîrșit. Dacă, așa cum se obișnuiește în unele părți, litia precede utrenia, se respectă același procedeu, la vecernie nefăcîndu-se ungere. Atunci cînd slujba utreniei se împreună însă cu cea a sfinței liturghii, ungerea cu untdelemn se face la sfîrșitul celei din urmă.

Se mai impune însă o precizare. Timpul după utrenie sau imediat următor sfinței liturghii fiind adesea ocupat de îndelelniri pastorale, se preferă de către unii împlinirea ritualului în timpul slujbelor respective și anume la cîntările mai extinse, laude și doxologie, hervivic sau axion cu osebire. Dacă această modalitate se aplică la utrenie, pe considerentul că ungerea însoțește actul închinării la icoana praznicului, cînd se încadrează în tipicul slujbei, ea nu e justificată pentru răstimpul sfinței liturghii unde ar întrerupe cursul ei tainic.¹⁷ De fapt „miruirea” a fost altoită pe marginea slujbelor pentru preamărirea manifestărilor Providenței divine și de venerare a sfinților cum este utrenia, dar nu este întru nimic mai puțin la locul său la sfîrșitul sfinței liturghii, deoarece aceasta se săvârșește nu numai întru pomenirea

¹² Liturghierul de fapt indică săvârșirea acesteia (p. 247).

¹³ A se vedea amănunte la Pr. prof. P. Vintilescu, o.c., p. 651 sq.

¹⁴ Idem, o.c., p. 651.

¹⁵ Idem, o.c., pp. 654, 657—658.

¹⁶ Liturghier, p. 47.

¹⁷ Pr. prof. Petre Vintilescu, o.c., pp. 658—659.

jertfei de pe Golgota și spre mărirea lui Dumnezeu, ci și întru cinstea și pomenirea sfinților de El încununată.¹⁸

Intrucît săvârșită la sfîrșitul sfinței liturghii, ungerea se face concomitent cu împărțirea anaforei, precut va găsi modalitatea de-a împlini ambele acte.¹⁹

Referitor la săvârșitorul ritualului ungerii cu untdelemn sfințit, trebuie precizat că aceste este numai precut.²⁰

În legătură cu modalitatea administrării actului este de adăugat că ungerea se face numai la frunte în semnul crucii. Însemnarea și a altor părți ale corpului pe care unii precuți sînt ispițiți a o face, se pare a fi un împrumut netipiconal din rîndurile administrării untdelemnului sfințit la Taina Botezului și a Maslului, care în ritualul acestora are un rol bine determinat, după cum s-a arătat. Aceeași observare se poate face și în privința obiectului ungerii diferitor obiecte, ce nu e propriu ceremoniei „miruirii” ci altor ritualuri deja indicate la început.

Administrarea untdelemnului binecuvîntat ca orice ungere, stropire sau distribuire, se face cu o formulă îndătinată. Cea mai uzitată și recomandată e „Ajutorul meu de la Domnul, cel ce a făcut cerul și pămîntul” (Psalm 120, 2). În orice caz trebuie evitate formulele ungerii de la Sfintele Taine și care au o semnificație specifică lucrării acestora.²¹

Se poate conchide că în împlinirea ritualului „miruirii” începînd cu materia acesteia, continuînd cu sfințirea ei sau cu momentul și modalitatea săvârșirii, precut trebuie să dovedească atenția cuvenită, pentru a nu produce prin adausuri străine tipicul, confuzii între credincioși asupra valorii sfințelor taine, a ierurgiilor sau a unor practici pioase, ci din contră să-i edifice asupra pluralității mijloacelor harismatice ale Bisericii.

¹⁸ Idem, o.c., pp. 651, 660.

¹⁹ cf. Idem, o.c., p. 659; Liturghier, p. 247.

²⁰ cf. Idem, o.c., pp. 649, 651.

²¹ cf. Idem, o.c., p. 659.